

Yksityisen päiväkodin perustamiseen liittyvän aloitustukijärjestelmän lakkauttaminen

Sivistyslautakunta 28.10.2021 § 77
1585/02.05.01.02/2021

Nurmijärven kunnassa on ollut käytössä yksityisen päiväkodin perustamiseen myönnettävä aloitustukijärjestelmä vuodesta 1997 alkaen. Järjestelmän käyttöönotosta on päätetty sosiaalilautakunnassa 11.6.1997 § 59 ja aloitustuen vakuudesta kunnanhallituksessa 11.8.1997 § 275. Myöhemmin kunnanhallitus on päättänyt 19.1.2004 § 22 ja § 23 täsmentää aloitustuen myöntämisperusteita.

Nykyjärjestelmässä yksityisen päiväkodin aloitustuen suuruus on enintään 800 euroa hoitopaikkaa kohden sekä perintäehtoihin sisältyy aloitustuen turvaavat vakuusehdot.

Aloitustuen tarkoituksena on ollut edellytysten luominen yksityisen palvelutuotannon käynnistymiselle. Yksityisen palveluntuottajan tulee itse hakea aloitustukea.

2000-luvulla aloitustukea on maksettu kahdelle päiväkodille yhteensä 94 800 euroa. Yksi päiväkotiki ei ole hakenut aloitustukea lainkaan. Uusia yksityisiä päiväkotiteja tai päiväkodin laajennuksia on toteutettu 2000-luvulla 4 kappaletta. Yhteensä kunnassa on tällä hetkellä 8 yksityisen palveluntuottajan päiväkotia. Osa niistä on perustettu jo 1970-luvulla. Keski-Uudenmaan kunnista Hyvinkäällä, Tuusulassa, Sipoossa ja Vihdissä ei ole ollut käytössä yksityisten päiväkotien aloitustukea. Vantaan kaupunki on osaltaan lakkauttanut tukijärjestelmän vuonna 2019. Vastaavanlainen tukijärjestelmä on nykyisin käytössä vain muutamassa isossa kaupungissa, joissa yksityisen varhaiskasvatuksen laajentamisen vauhdittaminen on ollut tärkeä osa palveluiden järjestämisen turvaamista nopeasti kasvavassa kunnassa.

Sen lisäksi, että aloitustukijärjestelmä on kuntasektorilla harvinainen, myös seuraavien tekijöihin perustuen tukijärjestelmä ehdotetaan lakkautettavan:

- Avustustukijärjestelmä on nykymuodossaan työllistävä ja prosessiltaan monimutkainen. Lisäksi avustusjärjestelmän tukielementti on hankalasti toteutettu, sillä yrityksen tulee kiinnittää avustusta vastaava rahasumma vakuudeksi myönnetylle tuelle vähintään viiden vuoden ajaksi.

- Varhaiskasvatuksen toimintamalli on muuttunut vuosien aikana merkittävästi vuonna 2016 käyttöön otetun palvelusetelijärjestelmän myötä. Tuloperusteinen palveluseteli mahdollistaa kaikille asiakkaille palvelun yksityisessä päiväkodissa tulotasosta riippumatta. Tämä on osaltaan vauhdittanut yksityisten varhaiskasvatus toimijoiden sijoittumista Nurmijärven kunnan alueelle ilman kunnan aloitustukea.

- Aloitustuki on luonteeltaan investointiavustus, ja koska avustuksen kohteena ovat markkinaehtoisesti toimivat yritykset, tulisi tukijärjestelmän perustua voimassa olevaan valtioneuvoston päätöksiin ja kuntalakiin. Valtioneuvoston päätösten perusteella järjestelmään liittyy juridisia ongelmia erityisesti kilpailuneutraliteetin näkökulmasta, sillä kunnan avustusjärjestelmä on tarkoitettu Nurmijärvellä toimiville yhteisöille, vaikka markkina on tosiasiallisesti ylikunnallinen. Tämä voi johtaa siihen, että Nurmijärvellä toimivien yksityisten varhaiskasvatus toimijoiden voidaan katsoa saavan kilpailuetua ulkopaikkakuntalaisiin kilpailijoihin nähden kunnan myöntämästä julkisesta tuesta johtuen. Jos aloitustukijärjestelmä säilytettäisiin, kunnan tulisi huolehtia siitä, ettei järjestelmän katsota vääristävän kilpailua valtioneuvoston päätösten ja kuntalain sääntelyn tarkoittamalla tavalla. Tämä edellyttäisi todennäköisesti merkittävien muutosten tekemistä järjestelmään.

- Järjestelmän lakkauttamista perustelee lisäksi kunnan merkittävät talouden haasteet, jotka ovat johtaneet viime vuosina kunnan oman palvelutuotannon sopeutuksiin, omaisuuden myyntiin ja verotuksen kiristämiseen. Varhaiskasvatuksen yksityisen markkinan on todettu Nurmijärvellä toimivan viime vuosien aikana erittäin hyvin ilman aloitustukea. Muun muassa kuluvan vuoden aikana kuntaan on tullut useita kyselyitä uusilta varhaiskasvatustoimijoilta mahdollisesta sijoittumisesta Nurmijärvelle ja seuraava yksityinen yksikkö valmistuu Klaukkalaan vuonna 2022. Tämän perusteella avustustuen ei katsota enää täyttävän sille alun perin asetettuja tavoitteita yksityisten toimijoiden sijoittumisen vauhdittamisesta. Siten tuen myöntäminen toimivassa markkinassa johtaisi kunnan menojen kasvuun ja yksityisen liiketoiminnan perusteettomaan subventoimiseen ilman todellisia hyötyvaikutuksia.

Varhaiskasvatuspalvelut esittää, että yksityisen päiväkodin perustamiseen liittyvä aloitustukijärjestelmä lakkautetaan 1.12.2021 alkaen.

Kunnan hallintosäännön 25 §:n mukaan lautakuntien tehtävänä on vastata palvelujen järjestämisestä, tuottamisesta ja kehittämisestä kuntastrategian linjausten mukaisesti, ellei se kuulu muun toimielimen tai viranomaisen toimivaltaan. Hallintosäännön mukaan lautakunta päättää palvelujen hankkimista koskevien linjausten hyväksymisestä palvelujen hankintaa koskevien periaatteiden mukaisesti.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Sivistyslautakunta päättää, että yksityisen päiväkodin perustamiseen liittyvä aloitustukijärjestelmä lakkautetaan 1.12.2021 alkaen edellä selostusosassa kuvatuin perustein.

Valmistelija

Varhaiskasvatuspäällikkö Leena Laine, puh. 317 2201

Päätös

Esitys hyväksyttiin.